

6453

897
58 SALVADOR VILAREGUT

LA MA DE MICO



RONDAIA DRAMÁTICA EN
UN ACTE Y TRES QUADROS

Preu: Una Pesseta



LA MA DE MICO

S. Ruiz

25-1151

LA MA DE MICO

RONDALLA DRAMÀTICA

EN UN ACTE Y TRES QUADROS

Adaptació de un qüento de W. W. Jacobs, per

SALVADOR VIBAREGUT

Estrenada en el **Círcol de Propietaris de Gracia**, á càrrech de l' "Agrupació Conreu" (Teatre Intim), el 6 de Juny de 1907, y representada successivament en els Teatres **Romea** y **Principal** de Barcelona.



BARCELONA
IMPREMPTA DE SALVADOR BONAVÍA
CARRER DE PETRITXOL 2.

1908.

REPARTIMENT



PERSONATGES

ACTORS

En el «CIRCOL DE PROPIETARIS DE GRACIA.»

<i>La Senyora White.</i>	. . . 58 anys.	Sra. Baró (E.)
<i>En White</i>	60 »	Sr. Gimenez (E)
<i>L' Herbert.</i>	26 »	» Vilaregut.
<i>El Sargent-Major Morris.</i>	65 »	» Tor.
<i>El Senyor Sampson . . .</i>	35 »	» Mu nt.



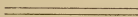
En vista del èxit que obtingué aquesta obra al estrenarse, les companyies catalanes dels Teatres Romea y Principal l'han posat en escena baix els següents repartiments:

En el «TEATRE ROMEA.»

<i>La Senyora White.</i>	. . .	Sra. Clemente.
<i>En White .</i>	Sr. Borrás (J.)
<i>L' Herbert.</i>	» Doménech.
<i>El Sargent-Major Morris.</i>	. .	» Tor.
<i>El Senyor Sampson .</i>	. . .	» Galcerán.

En el «TEATRE PRINCIPAL.»

<i>La Senyora White.</i>	. . .	Sra. Morera (M.)
<i>En White .</i>	Sr. Gimenez (E)
<i>L' Herbert.</i>	» Capdevila (F.)
<i>El Sargent-Major Morris .</i>	. .	» Puiggari.
<i>El Senyor Sampson .</i>	. . .	» Ballart.



White se pronuncia *Güait.*
 Wisky » » *Güisqui.*
 Maw » » *Moou.*
 Maggins » » *Mægins*

La *Sociedad de Autores Españoles*, es la encargada del cobro de
drets d' autor y donar el permís pera las representacions.

Queda fet el dipòsit que marca la llei.

ACTE UNICH

DECORACIÓ PER TOTS TRES QUADROS

Una pessa á peu plá, en la que habitualment se renneixen, en un vell cottage dels voltants de Fulham. Al fons, porta que dona al jardí, y finestra gran. Derrera de la porta, es dir, devant del espectador, un bussò per les cartes. Porta á la dreta del actor, que comunica ab les demés cambres. Á la esquerra, gran xemeneya inglesa. En un recó, un rellotje vell. En les parets, algùn quadro d' assumpto bíblich ó militar. Taula ab tapet de color vermell, un silló, cadires. Un armari ab ampolles y vasos. Un piano bastant vell.

PRIMER QUADRO

ESCENA PRIMERA

WHITE, SENYORA y HERBERT.

(Es de nit. Á fora fa molt vent y plou. Al alsarse el teló, la senyora White està asseguda en un silló á la vora del foch, surgeix mitjes. En White y l' Herbert jugan als escachs. Demunt de la taula ahont jugan, un quinqué ences, ab pantalla.)

WHITE. Ah! noy! Are si que 't tinch!

SENY. Que has guanyat?

HERB. No pot pas cantar victoria encare. No 's pot dir blat que no sigui al sach. Jo no 'm dono. Alal no 't distreguis.

WHITE. Tu! Que aixó es méul

- HERB. No, no, qu' es ben jugat. Les regles del joch, aixís ho disposan.
- WHITE. Déixat de regles! Aquí juguém per matar la estona. (*Se sent udolar el vent afora.*)
- SENY. Quin vent! Sentíu?..
- HERB. Jaque á la reyna!
- WHITE. Ab aquest temps, si que no deurá pas venir el sarjent-major Morris.
- HERC. Matel... (*S' alsa.*)
- WHITE. (*Arreconant el joch*) Veyéu lo que 'n treyém de viurer tan lluny. Els amichs, no mes vos poden venir á véurer y á fervos companyía que 'ls vespres; y per tota distracció, no teníu més recurs que aquest joch del dimonil!
- HERB. Vaja, pare, no rondini, que ja vindrá el sarjent major Morris.
- SENY. Ditxós sarjent-major! No sé que diastre t' ha donat aquest homenot. Quan no 'l tens á vora teu, ja estás de mal humor!
- HERB. Com que li conta aquells casos!
- SENY. Sí, pero quan es aquí, tan l' Herbert, com tú, no feu més que rifarvosel tota la vetlla. Ja veuréu, el día que s' en adongui, es capás de no tornar may més.
- WHITE. No sé com vos poden agradar aquestos barris! Ab la manua de que quasi som á fora, sembla que visquéu en un desert. Y ab un día de pluja, com el d' avuy, tot es plé de fanch. Per venir aquí, hi ha pena de la vida. Pero, coin qu' es una casa sola, els del ajuntament deuen pensar: que vos ne doném de fill...
- SENY. No rondinis, home, que demá ja guanyarás!
- WHITE. Que demá ja guanyaré? Que vols dir are ab aixó? (*Rient.*) Noya, tot ho endevines! Un no 't pot amagar res!..
- SENY. Me sembla, John, que després de vint anys de matrimoni, ja 'm vagal!
- HERB. Pero, després de tot, veyám, pare; no hi estém millor aquí, á plé aire, que no pas encoturnats en un pisot de Londres? Y després, no 'n diguis mal d' aquesta caseta. Tè un aire de antigor tot escayent. No 'n quedan gaires de cases com aquestes tan á la vora de Londres. Pero, per més que diguis, prou se que ets de

la meva opinió, y que t'agrada, per que si no fos aixís, ja no l'haurías comprada.

WHITE. Y si 't digués que are m'en penedeixo d'haberla comprada? Has de sapiguer que encare no la he pagada tota. Encare dech dugues centes lliures, y además els interesos de la hipoteca, que s'han de pagar cada any.

HERB. No t'amohinis per aixó, home! Jo ho guanyaré jo, aixó. Dugues centes lliures. Ab tres anys, me comprometo á guanyárteles, y si are m'apujan el sou, com m'han promés, ab menos.

WHITE. ...Y en cas de que no 't casis! (*Se sent ploure bastant fort*)

HERB. Casarme, jo? No 'n tinch pas ganes per are.

SENY. Tan contenta que 'm faríes, fill méu, si 't cassis! Un xicot com tu, tan bó y tan formall

HERR. Bé prou que 'n tinch de temps pera pensarm-hi, mare. Are com are, ja 'n tinch prou ab el méu ofici. Ja sabéu que es un ofici molt gelós y que no admet distraccions!

WHITE. Devegades, á la nit, quan estich desvetllat, tot de cop, me ve al pensament, aixó: si l'Herbert una nit s'adormís, les maquines s'aturaríen y l'endemá no hi hauría á la vila ni una gota d'aigua. Ja 't dich jo que sería una bromal!

HERB. Una broma? Deu nos en guart, perque qui la pagaría ben cara aquesta broma fora jo. Tens unes pensades! (*El vent udola. Truquen á la porta.*)

SENY. Sentíu? Me sembla que han trucat. (*Truquen una altre volta.*)

WHITE. Es ell, es en Morris. (*Vá á obrir.*)

HERB. Veyám quina en contaré de nova, avuy? (*Desa 'l joch d'escachs.*)

SENY. Acompanya la porta, John! (*White ha obert la porta que aguanta ab pena.*)

ESCENA II

Dits y sargent MORRIS.

(*Entra Morris, militar ja vell, manco. Va ab capot y bastó.*)

WHITE. Entréu depressa. Quin vent!

- MOR. Aquí ray. Quan he passat per davant del cementiri'm pensava que se m'enduyal
- WHITE. Donéume 'l bastó. (*Li pren, ajudantli à treure el capot.*)
- MOR. Si no s' hagués tractat de venir á veurer tan bons amichs.
- SENY. Deu venir glassat. Acostéuse al foch, home.
- MOR. Y donchs? Com pinta aixó, mestressa? Y vos, jove, que feu festa avuy á la fàbrica? Eh? Servey de dia?
- HERB. No, senyor, servey de nit; pero encare 'n tinch per mitja horeta. (*White prepara dos grochs derrera de la taula.*)
- MOR. (*S' aseu en el silló que li presenta la senyora White.*) Moltes gracies, mestressa! Ah! ja! ja! Que s' hi está bé!
- WHITE. Millor que allá baix, eh?
- HERB. Millor que á la India?
- MOR. Ja no crech! Que s' hi estigui quí vulgui en les trinxeres de Chitral, ab aigua fins al tornell y aguantant els confits d' aquells dimonis!
- SENY. Que no portavau paraigua?
- MOR. Hum!... Aquestà si qu' es bona! Que no ho heu sentit, White? La vostra dona diu si portavam paraigual
- WHITE. Sí, pantufles y estrenye-caps!
- MOR. Y un braseret pels peus! Com se coneix que no heu sigut may soldat, vos, mestressa!
- SENY. Que ja hos burléu de mí?
- HERB. La mare ho diu perque 's fa cárrech de lo molt que devíau patir á la guerra.
- MOR. Ja ho entench. Y no hi ha motiu per ofendres. Un hom es un xich groller d' expressió, com á vell soldat qu' es...
- WHITE. ...Y que n' ha vistes de tots colors, eh?
- MOR. Ja ho podéu ben dir, perque, además de patir fam, y febre, un sempre tenia la vida al encant.
- SENY. Per aixó, no 'n feu cara vos d' haver patit tan com diheu, donchs llevat del bras...
- MOR. Aixó m' ha valgut aquesta medalla. Aquí ahont el veyéu, en Tomás Morris, es un vellot molt dur de pelar! (*La senyora White continúa surgint mitjes. White presenta un vas plé, quasi*

al nas d' en Morris.) Qu' es aixó?

WHITE. Oloréu, ja m' ho sabréu dir.

MOR. Caráml Wisky! Bon calent y ensucrat! Vaja, á casa vostra s' hi pot venir ab tota confiansa. Ne sabéu de tractar als bons amichs. (*Alsant el vas.*) Apa! Á la vostra salut!

WHITE. Á la vostra!

MOR. Y vos Herbert, que no bebéu?

HERB. No. Y no es que no vulgui trincar ab vos, pero el meu treball no m' ho permet. Ni un dit. Necessito tota la méva sanch freda y tenir la ma molt segura pera tractar ab les máquines que jo tracto.

MOR. Ditxoses máquines! Aquestos mecánichs, son veritables bruixots! Miréu que 'ls barcos de vapor, els carrils que xiulan y corren com el vent! Are si que 's va, ab tota comoditat, de un cap del mon, al altre!

HERB. Ab tanta facilitat com de Londres á Fulham!

MOR. Tot aixó á mí me té ab un pam de boca oberta!

WHITE. Y no será perque no 'n haguéu vistes de tots colors, eh?

MOR. Ja ho podeu ben dir. Y de ben estranyes!

HERB. Ah! sí, té rahó, la vostra famosa bruixería india: falornies, res mes que falornies!

MOR. Com s' enten falornies? No vos dich que jo ho he vist!

WHITE. Y qu' es lo qu' heu vist?

HERB. (*Fent l'ullet á sa mare.*) Apa, conteu-ho.

MOR. Una vegada vaig véurer una covada d'ánechs, que tenían tantes plomes com les tenen els marrechs acabats de náixer! Mes, aixó no fa cas. Agaféu un cove vuit, complertament vuit, m' entenéu... vuit com aquest vas.

WHITE. Dónamel. (*Li torna á omplir.*)

MOR. Oh! no ho deya pas per aixó. Es que m' en anava á servir pera fer l' experiment. (*Tots riuhen.*)

HERB. Ja sé la trampa jo d' aquest joch. Contéu un' altra cosa més nova que aixó.

MOR. Vaja, donchs, que 'm diréu si jo vos dich que aquestos ulls han vist un vell fakir llenzar una corda enlaire, enfilarse després per ella, com un gat, y fónbres, en un tancar y obrir

- d' ulls, corda y fakir?
- HERB. (*Oferintli una safata ab melindros.*) Voléu un melindro?
- WHITE. Ja l' heu guanyat ab lo que acabéu de contar.
- MOR. Que potser vos penséu que vos enganyo?
- SENY. Y are? No 'n feu cas! Ho diuhen per broma. Vaja, Herbert, enteniment!
- WHITE. Aquest noy sempre estaria bromejant.
- MOR. Donchs lo que vos he contat es tan cert com... Oh! si 'm posés á explicar tot lo que jo he vist... pero no, sou massa bürletes... (*Para de ploure.*)
- WHITE. Vaja, Morris, no vos enfadéu. Aixó no val la pena. (*Desa 'l vas y s'aseu á la vora de Morris.*) Apa, acabéunos de explicar alló que váreu comensar l'altra vetlla Alló d' una ma de mico, sabeu? Me sembla que 's tractava d' una ma de mico, eh? (*Toca ab el colze á l' Herbert y fa l' ullet á sa dona.*)
- MOR. (*Seriament.*) No val la pena. No es gens interessant!
- SENY. Una ma de mico?
- WHITE. Sí, no varéu dir que...
- MOR. No, no, no es res. Deixemho correr aixó! Féume aquest favor! No m' en parléu! (*Porta el vas als llavis, s'adona de que es vuit y 'l mina.*) Y are? Si es vuit! Ja ho veyéu, quan penso ab la ditxosa má de mico, ja no sé lo que 'm pescol! Y miréu! Tot jo tremolol!
- WHITE. (*Agafantli el vas y tornantlo á omplir.*) No váreu dir que sempre la portavau á la butxaça?
- MOR. Sí.. perque s' ha d' anar previngut. Un may sab lo que li pot succehir!
- WHITE. (*Donantli el vas plé.*) Teníu.
- SENY. Y de que vos serveix aquesta ma de mico?
- MOR. Si vos ho digués, no 'm creuríau.
- WHITE. Sí, home, sí, que vos creurém.
- HERB. Apa, diguéu.
- MOR. Aixó si qu'es art de bruixería! Vaja, no riguéu!
- HERB. No riurém mes. Que la portéu?
- MOR. Y donchs?
- HERB. Veyám-la.
- MOR. Oh! no vos penséu veure pas res bonich. No es més que una petita ma de mico, resseca

com la d' una momia. Veuse-la aqui. (*Se la treu de la butxaca y la ensenya.*)

SENY. (*Reculant ab fástich*) Oh!

HERR. A véurer. (*La agafa.*)

WHITE. (*Acostantse y examinantla ab Herbert que i' ha posada á vora 'l llum.*) Si que es veritat. Es tota resseca.

SENY. (*Tornantse á sentar tota esgarrifada.*) Sentíu, quin vent?

WHITE. (*Agafantla.*) Y que té d' extrany aquesta ma?

MOR. (*Greument*) Está embruixada!

WHITE. De bó de bó? (*La torna á Morris.*)

MOR. (*Pensattu, se la mira, en ei' vuit de sa má.*) Tal com vos ho dich. Va ser embruixada per un vell fakir. Durant quinze anys, se va estar replegat en si mateix, pensant, rumiant, nit y díal Va volguer demostrar que tan sols la fatalitat es la que dirigeix totes les coses; que tot, en aquest mon, ja está previst; que ningú pot evitar lo que ha de succehir; y que tots aquells que volen escaparse de les urpes de la fatalitat, están condempnats á patir espantoses desgracies. Y aquesta petita má de mico, va ser embruixada per ell, de manera que tres personas, poden, cada una, demanar lo vulgan .. per tres vegades!

SENY. Y la má de mico té la virtut de concedir-ho?

MOR. Sí.

HERB. Bé, pero si no 'ns diheu com se fal

MOR. De la manera més senzilla S' agafa ben fort ab la ma dreta y ab veu alta 's demana lo que 's vol. (*White riu nerviosament. Soroll de vent.*)

SENY. Vaja, home! No riguis!

MOR. (*Tot serio y ab aire greu.*) Pero, fixéuse bé, que si lo que 's demana es concedit, les tres persones poden arribar á arrepentirsen de lo que han demanat!

WHITE. Y com sé sab que la má de mico ho concedeix, lo que se li demana?

MOR. Lo que 's demana 's compleix tan naturalment, que arriba á semblar una coincidencia.

HERB. Y perque no ho provéu, si tan fácil es, lo que diheu, senyor Morris?

MOR. (*Després d' una pausa.*) Ja ho he provat.

HERB. Y les tres coses qu' heu demanat, vos han

- sigut concedides?
- MOR. Sí.
- SENY. Totes tres?
- MOR. Sí. (*Pausa.*)
- WHITE. Y algú altre, també s' en ha servit?
- MOR. Sí, el primer propietari d' aquesta má.
- HERB. Y ha tingut tot lo que demanava?
- MOR. Sí, sí, tot lo que va demanar. Les tres coses desitjades, váren serli concedides, totes tres. Lo que va demanar per primer y per segon cop, no sé lo qu' era. Are, lo demanat per tercer cop, si que ho sé. Era la mort! Com qu' ell va morir, jo vareig passar á ser l' amo de la má. (*El vent aumenta. Pausa.*)
- WHITE. (*Tentat.*) Y vos, Morris, ja les heu demanades les tres coses?
- MOR. Sí...
- HERB. Aixís ja no vos serveix?
- WHITE. Per vos, ja no té cap valor!
- MOR. Ja volía véndrermela, pero, ca! es inútil!
- HERB. Perqué?
- MOR. Bé prous, desgracies que ha fet, ja! Y además, qui voléu que la compri? La major part, no hi crehuen, y els altres, voldrían provar si va bé, avans de pagar.
- SENY. Y si poguessú tornar á demanar les tres coses, que ho faríau, Morris?
- MOR. (*Cantempla la má de mico que té en sa má y tot de cop la llensa ab furia al foch, y diu ab horror.*) May de la vida! No. Deu m' en quart!
- WHITE. (*Vivament agafa la má de mico d entre les brasses.*) Y are, perque la heu llensada?
- MOR. No, White, deixéu-la estar! Deixéu-la cremar aquesta má del dimoni!
- SENY. Llénsela, John! (*S' alsa.*)
- WHITE. (*Aixugant la má de mico ab sa mànega.*) Si no la voléu, donéumela!
- MOR. (*Ab violencia.*) No ho vull, nol de cap de les maneres! No ho vull! Per aixó la he tirada al foch. Si vos la quedéu jo no vos responch de lo que vos pot succehir! Creyéume á mí, White, llenséu-la! Vos ho prego!
- WHITE. No, no. Ja está dit, me la quedo, no't sembla, Herbert?
- HERB. Fes lo que vulguis, perque tot aixó son vuits

- y nous! (*Rient.*)
- MOR. (*Ab recansa.*) ¡Vuits y nous! ..
- WHITE. (*Contemplant la mà ab cobdícia.*) Es clar que son vuits y nous. Y si are jo, tot de cop, li demanés alguna cosa?
- MOR. No, per l' amor de Deu! White!... Anéu ab comptel
- SENY. Vaja, John, que ja n' hi ha prou!
- MOR. Es lo que jo li dich, mestressa. (*A White.*) Vos ho prego, en nom de la nostra antiga amistat. Aneu-hi ab comptel Jo vos avisol
- SENY. (*Desant els vasos y botella.*) Aixó es una rondalla pera fer adormir les criatures!
- WHITE. Es clar que ho es. Que li podria demanar jo are que fos ben extrany? Veyám... Jo 't demano joh, má de micol... que...
- MOR. (*Detenintlo pel brás.*) No feu el boig, White! Si heu de demanar alguna cosa, que sigui al menys quelcóm ben posat en rahó. Pero si 'm voléu créurer á mí, deixéuho correr, creyéume y no riguéu d' aquesta manera!... Me dol que vos ho prenguéu aixís! Mes m' estimo anar-men. Ahont es el méu capot? (*Udola 'l vent.*)
- HERB. Si m' espera dos minuts, sortirém plegats. Jo vaig pel mateix camí que vosté. Me quedaré á la fábbrica. Apa, que m' espera? (*S' ha alsat y ha donat á Morris el capot. Se sent ploure.*)
- MOR. (*Posantse 'l capot.*) No, no, m' en vaig. Estich tot... Vull que 'm toqui l' aire... Aquí dins m' hi ofegol No hi vull ser... no...aquí...quan... vos...White! Perque estich segur, que, tan bon punt jo hauré girat la esquena, lo primer que faréu será demanar... No, no, si ja ho sél Pero de tot lo que pugui venir, ja ho sabéu, White, jo m' en rento les mans!
- WHITE. (*Posa la mà de mico demunt de la xemeneya y ajuda á posar el capot á Morris.*) Está molt bé. No vos poséu aixís, Morris! Ja ho tindré present lo que 'm diheu! (*Butxaquejant.*) Teníu. (*Li dona diners.*)
- MOR. No, no, no vull res.
- WHITE. (*Obligantlo á que 'ls prengui.*) Si, home, si. (*Obra la porta Vent.*)
- MOR. Vaja, bona nit!
- TOTS. Bona nit, Morris!

- MOR. (*Desde la porta.*) Llenséu aixó al foch! nom de Déul (*Ab un gran crit. S' en va. La senyora White aixuga 'ls vasos. White surt á tancar les persianes.*)
- HERB. Tot aixó son falornies, creyéume. No val la pena ni de parlarne. (*Para de ploure.*)
- SENY. Que li has donat alguna cosa?
- WHITE. Res. Quasi bé, res. No ho volia aceptar de cap de les maneres, pero ho ha hagut de péndrer á la forsa.
- SENY. Mal fet. Tens la má massa foradada, noy! Mes valdría que fessis lo que t' ha dit en Morris y que la tiressis al foch!
- HERB. (*Rient.*) Pero com s' enten aixó, mare? Are precisament que serém richs, felissos y célebres! Pare, per comensar, demana que vols ésser rey d' Anglaterra, apal
- SENY. Vaja, noy! Quan les acabarás les ganes de riurer?
- WHITE. Té rahó 'l noy. Bé ho hem de provar. Que 't sembla que podría demanar? (*Ha agafat la ma de mico.*) Pero ben garbellat... (*Mira á son entorn.*) La veritat es que no 'm fa falta res!
- HERB. (*Ab les mans en les espatlles de son pare.*) Escolta, pare! Si tinguessis els diners que 't faltan per acabar de pagar la casa, serias complertament felís, veritat? Donchs bé, demana dugues centes lliures! Es la quantitat justa que 't fa falta.
- WHITE. (*Miti serio.*) Tens rahó! Apal! Que ho demano?
- HERB. Si, home sil No t' hi pensis tant. Fins vull que ho demanis ab acompanyament de música. (*Se 'n vá al piano.*)
- WHITE. No, Herbert! Deixa estar el pianol
- HERR. (*Teclejant alguns acords.*) Apa, cuytal
- WHITE. Vaja pit y fora! (*Sostenint la má de mico ben fort ab la ma dreta y alsantla un xich enlaire, crida ab veu emocionada.*) Vull dugues centes lliures! (*Molt soroll en el piano. White fa un crit esgarrifós, deixant caure la má de mico á terra.*)
- SENY. (*Corrent á vora d' ell.*) Que hi ha?
- HERB. (*Corrent á vora d' ell.*) Que tens? (*Soroll de vent.*)
- WHITE. (*Contemplant ab horror la má de mico.*) S' ha bellugat! S' ha bellugat!

- HERB. Vaja, pare...
- WHITE. Se m'ha esmunyit de la má com una serpl
- HERB. (*Dona uns quants passos y recull la mà de mico de terra.*) Pero, home, que no veus qu' es tota secal Si sembla un trossot de fusta. (*La posa demunt de la xemeneya.*)
- SENY. T'ho ha semblat, home, que's bellugaba. Com que desseguit t' exaltes.
- WHITE. No sé si 'm dech haver trencat res. He sentit com un gran cop y un esgarrifament, tot jol (*Tocan hores en el vell rellotje.*)
- HERB. Les onsel M'en vaig. Entro en el servey á mitja nit.
- SENY. Jo m' en vaig al llit. Bona nit, fill méul... No triguis demá dematí. Ja sabs que al teu pare li agrada que siguis aquí á l' hora d'esmorsar.
- HERB. No tinguis por, mare. Ja sabs que m' agrada, venir tot passejant. Bona nit, mare! (*Mare y fill s' abrassan. Ella haurá encés un llum y s'en va cap á sa cambra. L' Herbert s' acosta al seu pare que está inmóvil, rumiant, com en éxtasis.*) Y bél Que hi ha pare?
- WHITE. Té dich que s' ha bellugat!..
- HERB. Tan si s' ha bellugat, com si no s' ha bellugat, lo cert del cas es que jo no veig pas venir les dugues centes lliures demanades, ni crech que les vejém venir, are, ni may! A menos que no les trovis á dintre d' una carpeta, dessota el coixí.
- WHITE. Té dich que s' ha bellugat, Herbert!..
- HERB. Sí, home, sí!.. Y un mico, penjat per la cua en la capselera del téu llit, té contemplará, fente ganyotes, quan contis els diners! (*Rient.*)
- WHITE. No riguis, Herbert.
- HERB. Bé, bé, sí, tens rahól... Déu méu, quín temps!.. Vaja, bona nit y fins á demá. (*S' en vá.*)
- WHITE. (*Al sentir que l' Herbert surt, s' en vá cap á la porta maquinalment y després de forcejar una mica ab les baldes, dtu.*) Aquestes baldes no van bé, encare. L' Herbert no hi pensa may al arreglarles.
- SENY. (*Desde la cambra.*) John! que fas? que no vens?
- WHITE. Sí, sí, ja vinch, ja, ja vinch. (*Agafa 'l llum que hi ha demunt de la taula y s' en va.*)

SEGON QUADRO

La mateixa decoració. Es l'endemà al matí. Sol brillant. La taula parada per l' esmorsar. La senyora White vá y vé al entorn de la taula. White aprop de la finestra, mira al lluny.

ESCENA PRIMERA

WHITE, SENYORA.

- WHITE. Quín dematí més hermos! Te bon temps l Herbert per tornar!
- SENY. (*Llescant pa.*) Quina hora es? Tres quarts de nou, ja? No está llest á les vuit, l' Herbert?...
- WHITE. Sí, dona, pero entre rentarse les mans, mudar-se la roba y venir fins á quí, desseguit pàssan tres quarts. Are deu ésser al devant del cementiri.
- SENY. Aixís ab deu minuts es aquí.
- WHITE. Que 'ns has fet avuy per esmorsar?
- SENY. (*Aixugant els plats.*) Salsitxes. (*Vá cap á la xemenedya.*) Encare es aquí aquesta malehida má de mico?... Sembla mentida que hi creguis ab aquestes bestieses! (*La agafa y la posa derrecá del reilotje.*)
- WHITE. El dimoni del sargent major Morris, sempre ha estat carregat de camándules!... Aquets veteranos sempre son els mateixos!...
- SENY. Apa, á taula, White. Ja sabs que l' Herbert no vol que l' esperém. (*S' asseuhen v comensen á esmorsar. Pausa llarga.*) Com diastre vols que, en els temps que corrém, te sía concedit lo que demanis! Aixó es bó pels babáus!

- WHITE. Tot lo que vulguis, pero que va que en tota la nit no has pensat ab res mes?
- SENY. Es clar que hi he pensat, com que tu no m'has deixat aclucar els ulls, ab les teves histories del altre mon!
- WHITE. He passat una nit ben dolenta!
- SENY. Es que senties el temps! S' ha fet un tip de ploure y de tronar! Y de vegades semblava que 'l vent tot s' ho emportava!
- WHITE. No l' he pas sentit el vent. He dormit, sense dormir. Estava, com sobressaltat. Ja 'm pots entendre.
- SENY. Es clar: té vas ficar al llit ab l' idea de la má de mico, y devías pensarte que tot de cop y de nit te concediría lo que vas demanar! Y no 't pensis pas que dugues centes lliures ens vinguessin malament, no, qu' es cas!... Eh! Que hi dius?
- WHITE. Lo qu' es si no 'm plouhuen del cel y 'm cahuen al bell mitj del cap, no veig altre medi per arriivar á tenirles... Per xó, recórdat que en Morris va dir que lo demanat se cumplia tan naturalment, que arriivaba á semblar una coincidencia. (*Se sent el soroll que fa una carta al caurer dintre del buzó que hi ha darrera de la porta.*)
- SENY. Sembla mentida que hi creguis en aquestes coses!... (*Se sent trucar feblement á la porta. Es el carter. Ella s' alsa.*) Qui hi ha?
- WHITE. Es el carter.
- SENY. John! Ha portat una cartal...
- WHITE. Y donchs que 't pensaves que portaría, cinquanta kilos de carbó?
- SENY. Ay John, si fos?...
- WHITE. Si fos que?...
- SENY. Si fossin les dugues centes lliures?...
- WHITE. Vaja, no diguis bestieses! Ves á buscar la carta.
- SENY. (*Va á la porta y treu la carta del bussó.*) Noy! fá molt bulto. A dins hi ha alguna cosa que pesa.
- WHITE. Per qui es aquesta carta?
- SENY. Per tu.
- WHITE. Dónamela, apal.. (*Agafantla, la palpa y la mira ab gran interés.*) Que n' ets de supersti-

- ciosal... Vaja donal No badisl... Pórtam les ulleres!
- SENY. Ja te la obriré, jo. (*Li vol pendre.*)
- WHITE. (*Impedintho.*) Apal... poch tocar! Ahont son les meves ulleres?
- SENY. (*Va cap a la xemeneya.*) Lo que es si 't tens de trastocar d'aquesta manera, més val que no té sobrevinguin aquestos diners!
- WHITE. Me vols fer el favor de donarme les ulleres?
- SENY. (*Prenentes del demunt de la xemeneya.*) Vételes aquí. Vételes aquí!.. (*White obra la carta.*) Ves que no estripis res!
- WHITE. Que vols qu' estripi?
- SENY. Els billets de banch que hi pot haver á dins!
- WHITE. (*Treyent de la carpeta un paper gros manuscrit.*) Vols fer el favor de callar si pots? (*Llegeix el paper, després d'haverse posat les ulleres.*) «Molt senyor méu: tinch el, gust d'incloure el rebut dels interessos de la hipoteca que he pres sobre la vostra casa.» (*L'ausa Se miran tots dos silenciosament. White deixa el paper v continua esmorsant, desilusionat.*)
- SENY. (*Anant cap á la finestra.*) Que tal? Veshi creyent en les falornies d'aquell vellot xaruch y borratxó!
- WHITE. Que vols dir ab aixó?
- SENY. Vull dir que tu ja ho tenies coll avall que aquí dins hi havían bitllets de banch!
- WHITE. Are si que t' erres, noyal!
- SENY. Quin tip de riurer que s' hi farà l' Herbert, quan li expliqui!
- WHITE. Tu t' en guardarás be prou de xerrar res de tot aixó al noyl Muixoni, m' entens? O sinó, no acabarem may!
- SENY. Que ja no t' en recordes com se va burlar de tú, ahir vespre, quan vas dir que la má de mico s' havia bellugat? (*Mira per la finestra ab atenció que va creixent.*)
- WHITE. Té dich que si, que 's va bellugar!... Ho juraríal..
- SENY. (*Distreta*) T' ho vas pensar, home!
- WHITE. Te dich que no. Té dich que 's va bellugar Que hi ha? Que mires? (*Se tomba cap á la finestra.*)
- SENY. Res.

- WHITE. Que potser veus venir el noy?
SENY. No.
WHITE. Ja hauria de ser aquí. Que hi ha? Que redimoni mires?
SENY. Res! Un home... un senyor que va tot vestit de negre, ab un gran barret.
WHITE. Bé, y que té d' estrany?...
SENY. S' ha estat una estona devant de la porta del jardí, com si volgués entrar, pero sembla com si no estés prou decidit.
WHITE. Vaja, Jenny!... Ja torném á somniar truites?..
SENY. (*Mirant ab gran interés á fóra.*) Calla... Are s' en va... No... no... que torna. Are torna.
WHITE. Vésten de la finestra, dona. Se pot pensar que l' espiém!..
SENY. Calla... calla... Se mira la casa... Va per obrir la porta del jardí... No... Are s' en torna. Deu ser un notari.
WHITE. Y bé! Y que?...
SENY. Déixam riurer, John!... Aquest si que 'ns porta les dugues centes lliures!... (*Riu bojament.*)
WHITE. Ah! nol Per l' amor de Deu, Jenny! Fesme 'l favor de no parlarme mes de tot aixó! Apa, boja, vina á acabar d' esmorsar... Que fa are? Ahont es aquell senyor?
SENY. Y are? Torna á venir cap aquí. Vé molt decidit. Si, sí. Ja'l tením aquí! Ay! John!... Y jo no vaig pas prou ben vestida pera rébre! (*Trucan á la porta.*)
WHITE. (*Scric, á sa muller que ho posa tot en ordre rapidament, arreglantse el pentinat y el devantal.*) Que pot voler de nosaltres aquest senyor? Se deu equivocar, de segur! (*La senyora White obra la porta. Se veu al senyor Sampson, dret en el llindar de la porta.*)

ESCENA II

Dits y Senyor SAMPSON.

- SAMP. (*Sense entrar.*) Que viu aquí el senyor white?
SENY. Entri, entri. Fassi 'l favor d' entrar. (*Sampson entra. Está pàlit, turbat y nerviós.*) Ja 'ns dispensará si 'ns trova aixís, oy? Pero en aquesta hora, tot está per fer encare á les cases.

- SAMP. Bon dia, senyora... senyor. Jo soch el senyor Sampson
- SENY. (*Acostantli una cadira.*) Segui, segui. Fássim el favor!
- SAMP. Oh! gracies! No 's molesti, gracies!
- WHITE. (*Veyent á Sampson tan turbat, parla per animarlo.*) Fa molt bon dia avuy, veritat? (*Pausa.*)
- SAMP. (*Sense moures del fondo.*) Io soch el senyor Sampson, y vinch per...
- SENY. Vol parlar ab l' Herbert, veritat?... Está per arribar. Miri, ja té l' esmorsar apunt.
- SAMP. (*Vivament.*) No, no. Jo 'n vinch are de la fábrica...
- SENY. Carám! Hauria pogut venir ab ell, perque en aquesta hora... (*White toca á sa muller pel bras, á fi de que calli. Entrevéu quelcom d anormal.*)
- SAMP. No. He vingut sol...
- SENY. (*Un xich ansiosa.*) Perque? Que hi ha?
- SAMP. M' han encarregat que vingúes...
- SENY. (*Toi de cop, alarmadíssima.*) L' Herbert? Ayl Déu méul Que li ha passat? Que? Que potser está ferit?
- WHITE. Vaja, Jenny, calma! No 't desesperis, sense motiu. Déixa parlar al senyor! (*A Sampson.*) No 'ns déu pas portar cap mala nova, veritat?
- SAMP. Deu meu!
- SENY. Está ferit? (*Sampson diu que sí ab el cap.*)
- WHITE. Mal ferit?
- SAMP. Molt mal ferit...
- SENY. (*Ab un gran crit.*) Deu del cell John!
- WHITE. Que pateix molt?
- SAMP. Ja no pateix gens!...
- SENY. (*Com boja.*) Que?... Que vol dir?... (*Fá un gran xisclé y s'abrassa ab White, qui la fa seurer en una cadira ahont queda plorant amargament.*)
- WHITE. (*Fora de sí.*) Parli, parli, per l' amor de Deu! Com ha succehit aquesta desgracia? Com? Expliquis!
- SAMP. Pobre xicot! Estava bromejant ab els seus companys, á propósit de no sé quina historia xistosa... que crech que va passar aquí, ahir vespre, segons s'ha dit... Feya unes rialles que donava gust de sentir. Pero com que estava

bon xich distret... veliaquí... que 'l volant de la máquina grossa l' ha agafat... y en un tancar y obrir d' ulls... se l' ha endut... No puch continuar, dispensin-me! Es horrorós de la manera que l' ha trocejat!

WHITE. (*Com un idiota.*) El volant! Sí... sí... Y ell el pobre fill méu! El nostre fill! Aixó es espantós! Senyor Sampson! Aixó es espantós!

SENY. (*Plorant ab desesperació.*) Fill meu de les meves entranyes!

SAMP. Els senyors Maw, Maggins y companyía m' envien, per fervos part de tot el séu condol y de tota sa simpatía envers el vostre inmens dolor per la... gran pérdua... qu' heu sofert... ab la mort del vostre fill... trevallador honrat, á quí apreciaban d' alló mes!...

WHITE. (*Com un ximpte.*) La gran pérdua!

SAMP. També m' han encarregat que... (*White l' interromp com per excusarlo.*) Es l' ordre que m' han donat Tinch obligació de complirla.

WHITE. La gran pérdua... El noy mort!...

SAMP. (*Posa una carpeta de paper blanch, closa, demunt de la taula y va per sortir.*) Haig de dirvos que 'ls Senyors Maw, Maggins y companyía declinan tota responsabilitat. Però, en consideració als mérits y bons serveys del vostre pobre fill, vos pregan que, com á indemnissació, tingueu la bondat de acceptar aixó.

WHITE. La gran pérdua! .. (*Ab horror.*) Diners?...

SAMP. (*Desde la porta.*) Sí. Dugues centes lliures! (*Lá senyora White fa un crit horrorós. En White queda com ferit per un llamp, somriu sinistrement, exten les mans com un cego y cau aplomat sense sentits.*)

TELÓ.

TERCER QUADRO

La mateixa decoració. Es cap al tart. La senyora White entra venint del seu quarto. Va vestida de dol. Després d'haver donat alguns passos, encen el quinqué. Una pausa llarga. S'obra la porta del fons y entra White, aclaparat, també vestit de dol. Deixa 'l barret y s'asseu d' esma, vora la xemeneya.

ESCENA ÚNICA

SENYORA y WHITE.

- SENY. D'ahont vens, are? Are cada día surts y 'm deixes tota sola. D'ahont vens?
- WHITE. Dispénsam, noya, no ho sabia que fos tan tart! Vinch d'allà baix.
- SENY. Encare?
- WHITE. Si, encare. (*Fausa.*) El vell Joe ja hi ha posat la creu: una creu molt maca, de fusta pintada de negre, d'un negre lluhent, y la inscripció en lletres blanques. També hi han deixat lloch per quan nosaltres dos hi haguém d'anar.
- SENY. Y ben aviat que hi anirém, John! (*Brilla per la finestra un llampech.*) Ayl! Deu meu, senyor!
- WHITE. S'acosta la tempestat. Are, quan venia, queyan unes gotes molt grosses. Me sembla que tindré pluja per tota la nit!
- SENY. Pobre fill meu! (*Pausa. Un t:ó fondo.*)
- WHITE. He... he vist á n' en Morris, també.
- SENY. Oh! 'l miserable! el borratxo! No m' en parlis may més d'aquest home!
- WHITE. Pobre Morris! Bé prou que 'ns va avisar; som nosaltres els que no l'hem volgut escoltar.

- SENY. Miserable! La desgracia hi va entrar ab ell en aquesta casa. Jo l'aborreixo!
- WHITE. Si l'haguessis vist! M'ha fet llástima; m'ha demanat perdó, de genolls en terra, me sents? Agenollat al mitj del camí! Diu que tota la culpa es d'ell! Está desesperat! Pero no, no y nol! La culpa es tota nostre y ben nostre! No 'l várem volguer escoltar! Ens ne reyam! L' Herbert també s'en reyal! Va dir: Tot aixó son vuits y nous! (*Pausa. Sospira.*) Vuits y nous! (*Ploran tots dos en silenci.*)
- SENY. Que 'n vens directament det cementiri?
- WHITE. No, he entrat un moment á la iglesia. He resat.
- SENY. Has resat! Jo, he fet mes que tu. He rumiat molt. (*Un altre llampech. Pausa.*) Que no ho vols sapiguer lo que jo he rumiat?
- WHITE. No.
- SENY. Escóltam, John!
- WHITE. No, no. No 't vull escoltar. (*Un tró fort, seguit de forta pluja.*) Que 't penses que no t'entench? Que 't penses que quan tu te tombes y 't gires desvetllada al llit, á vora meu, durant totes aquestes nits, no les endevino les abominables idees que 't passen pel magí? Que 't penses que no 't veig com furetejes tot el sant día, sense dir res, per tots els recones de casa?
- SENY. John!
- WHITE. Que 't penses que no ho he endevinat io que tu busques?
- WHITE. Y bé, sí, John, tingues compassió de mí. Jo no mes penso que ab ell, que ab el nostre pobre fill! Jo penso que encare pots demanar dugues coses més!
- WHITE. Deu del cell! Que 'ts boja?
- SENY. Lo que vas demanar, en primer lloch, se t'ha concedit! Perque no se 't pot concedir lo que demanis en segon lloch?
- WHITE. Ha sigut una coincidencia, una casualitat!
- SENY. Una casualitat? Deu meu! Pero si vas ser tu, que, al devant nostre, vas dir que se t'havía bellugat en ta mal!
- WHITE. M'ho va semblar! No sabia que 'm pescava en aquells moments!

- SENY. Ahont es la má de mico? (*Un llampech.*)
- WHITE. Al riu. Si, sota 'l pont. La he llensada! La he llensada á l' aygual! Aixís no farà may més mal á ningú! (*Tró fort. La pluja para.*)
- SENY. (*Plorant.*) Aixó has fet John? Era la nostra única esperansa!
- WHITE. (*Ab dolcesa.*) Vina, pobre Jenny, vinam aquí! Que 't penses que no pateixo com tu, jo? Per aixó la he llensada... la má horrible... allá baix, quan jo he comprés que encare hi pensaves. Feste cárrech que hem sofert un somni espantós! Hem de provar d' oblidar tot aixó, de no pensarhi may més, may més! Hem perdut al nostre pobre fill! Visquém, d' aquí endavant, ab son recort! Es tot lo que 'ns queda d' ell, fins que vingui el día en que 'ns tornarem á veure allá dalt!
- SENY. Ayl John! Quín patir! Ja no puch més. Tens tota la rahó, pero jo pensava quí sab si encare...
- WHITE. Calla, Jenny! Per l' amor de Deu! No 'm fassis patir més! Que prou pateixo! Que no ho veus? Tot s' acabat, tot!
- SENY. Per mí, encare no s' acabat tot, encare no!
- WHITE. Jennyl! Calla, per Deu! (*Pausa llarga.*)
- SENY. Es molt tart. Que vols sopar?
- WHITE. No.
- SENY. Jo tampoch. No podria pas.
- WHITE. Anemsen al llit, donchs. Veyám si podrém agafar el son.
- SENY. Ja tancarás la porta, eh? (*Ella passa al devant, després d' agafar el quinqué, y s' en va per la porta de la dreta.*)
- WHITE. Si. (*Va á la porta del fons y passa ies baldes. Sa muller ja ha desaparegut, pero, de la cambra, ne vé la resplandor vermella del quinqué.*)
- SENY. (*Desde dintre fa un xiscle esgarrifós.*) Ah! (*Llampech y tro fort.*)
- WHITE. Que hi ha? Que tens?
- SENY. (*Tornant á entrar. No porta llum. Sols se veu en les foscors de la escena la resplandor vermella del quinqué que es dins de la cambra.*) La mál! La mál!
- WHITE. Que dius, are?
- SENY. Ho veus! Ho veus! Ja ho sospitava, jo! Ja m'

ho pensava que no l' haves llessada! Encare 'ns queda una esperansa!

WHITE. Pero, com pot ser que sigui allà? (*Agafantla de mans de la seva dona.*) Sí, sí, es ben bé la mateixa. Mira, ab la cremada y tot de l' altre día quan la va llessar al foch! Jo perdré 'l cap! Pero si jo la vaig tirar al riul Pero si jo ho juraria que la vaig tirar al riul! Sí, sí, n' estich segur! Allal! A sota mateix del pont! Jo 'm tornaré boig!

SENY. John! John! No s' acabat pas tot encare, nol
WHITE. No ho vull, callal (*Llampech.*)

SENY. Per l' amor de Deu, John! Feshol Demanau!
Si jo pogués, jo 't juro que no 'm faltaria valor! Apal Demana no mes que una cosa, una de sola, que será la darrerera! T' ho juro!

WHITE. Que no penses ab el cástich? Encare vols mes desgracies? (*Tro molt fort.*)

SENY. Que mes ens pot sucsehir ja? De tot lo que pugui venir tant se m' endona! Apal Cuital Tu sol ho pots fer. T' ho prego, John!

WHITE. Callal callal

SENY. Agafa la má dé mico ben fort un' altre vegada y demana ab tota fermesa que 'ns tornin á l' Herbert, al nostre pobre fill! Que no t' agradaria tornar-lo á veurer y abrassar-lo, y menjartel á petons? Eh, John?

WHITE. Callal Tornarlo á veurer, al pobre fill meu? Al meu Herbert? Y abrassar-lo y menjarmel á petons! Sí, sí que ho vull, sí! Sí! (*Un Llampech.*) Ah! La má s' ha bellugat!

SENY. Es que ho has demanat! Ho has demanat, sense volguer, pero ho has demanat! (*Se sent un cop sorí á la porta del jardí*) Has sentit?

WHITE. No... res...

SENY. Han trucat! Té dich que han trucat!

WHITE. Es el vent. Fa batre les persianes. (*Un altre cop á la porta.*)

SENY. Are ho has sentit tan bé com jo. Es el méu fill! Es ell! Es el méu fill! (*White l' agafa fort, abrassantla.*) Déixam anar! Haig d' anar á obrir.

WHITE. No 't moguis, desgraciada! Fes memorial Ja sabs de la manera que va morir el nostre pobre fill!

- SENY. Déixam anar! (*Forcejant.*)
- WHITE. El volant de la máquina grossa el va agafar per la blusa! Quin horror! Va quedar trocejat! Ja sabs que ni ens el váren deixar veurer!
- SENY. (*Un altre cop à la porta.*) Es el teu fill qui truca á la portal (*Logra desferse d' en White y corre à la porta.*) Ja vinch, Herbert, ja vinch! (*Els cops à la porta van sent mes forts, fins al final.*)
- WHITE. No, no, no obris pas!
- SENY. (*Forcejant ha tret la balda de baix y prova de tréurer la de dalt, pero no pot.*) No puch, no, la balda de dalt, no la puch alsar! Cuytal Vinal Ajúdam!
- WHITE. No, no obris pas. Tinch por! Pensa en lo que veurás!
- SENY. Ajúdam! Que no ho sents que 'l teu fill truca á la porta de casa séva? Esperat, Herbert, ja va! La teva mare 't vé á obrir!
- WHITE. (*Com un boig.*) El volant el va trocejar! El volant el va trocejar. Deu fer por de véurer el fill meu trocejat!... Quin horror!
- SENY. Herbert!
- WHITE. (*Agafa la mà de mico ab sa mà dreta, s' agenolla y la alsa enlaure.*) Demano que 'l méu fill sia mort y que reposi en paul (*Paran els cops. Pausa.*)
- SENY. Herbert! (*Obra la porta.*) Ah! (*Se veu el jardí iluminat per la lluna. Derrera de la porta no hi ha res. La senyora White cau desmayada.*)
- WHITE. Res! El méu fill es tan mort, com tots els morts!

TELÓ.





La Escena Catalana



Setmanari Català de Literatura

Dedicat á fomentar el Teatre de la terra

SURT ELS DISSABTES.

PREUS	Un trimestre	2 ptas.
DE		
SUSCRIPCIÓ	Un any	7'50 »

OBRES PUBLICADES

<i>Lo Contraestrem</i>	2'00 Ptes.
<i>Las Euras del Mas</i>	2'00 »
<i>Las Foyas de la Roser</i>	2'00 »
<i>Lo Ferrer de Tall</i>	2'00 »
<i>Los Segadors</i>	2'00 »
<i>Amor telefónich</i>	1'00 »
<i>Les claus de Girona</i>	2'00 »
<i>El Drach</i>	1'00 »
<i>Lo Monjo negre</i>	2'00 »
<i>¡Permetim!</i>	1'00 »
<i>Dilhins de sabater</i>	1'00 »
<i>Sota Terra</i>	2'00 »
<i>El casament per jorsa</i>	1'00 »
<i>La nit dels Reys</i>	1'00 »
<i>Lo Rector de Vallfogona</i>	2'00 »
<i>La ma de nico</i>	1'00 »

CARRER PETRITXOL, núm 2.—BARCELONA.

Imprempta de Salvador Bonavia.

